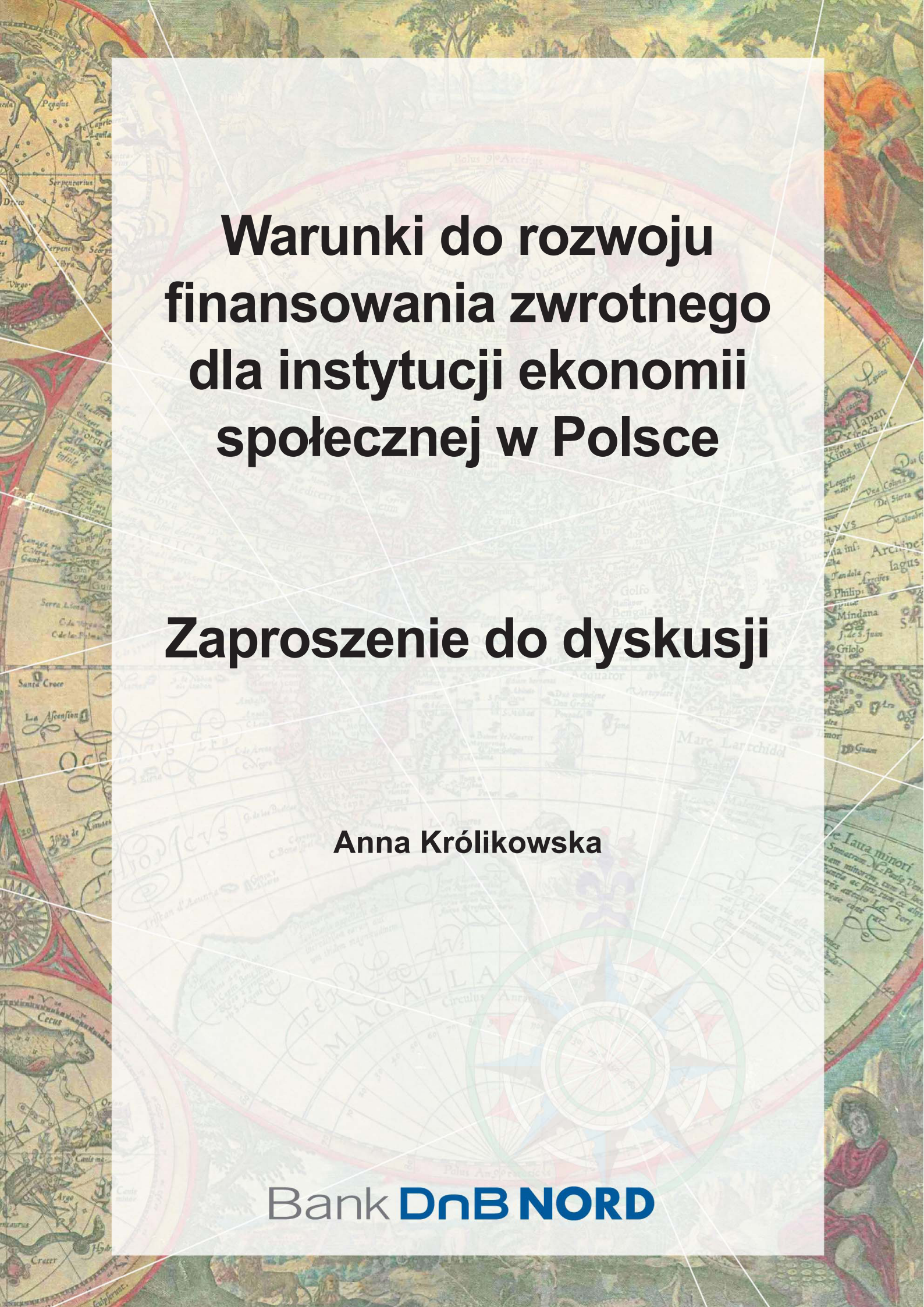

Warunki do rozwoju finansowania zwrotnego dla instytucji ekonomii społecznej w Polsce

Zaproszenie do dyskusji

Anna Królikowska

Bank **DnB NORD**

Warunki do rozwoju finansowania zwrotnego dla instytucji ekonomii społecznej w Polsce

Zaproszenie do dyskusji

Anna Królikowska

Bank **DnB NORD**

Szanowni Państwo,

Oddajemy do Państwa rąk publikację, które są podsumowaniem badań prowadzonych przez zespół projektowy Banku DnB NORD Polska SA w ramach realizowanego w latach 2005-2008 projektu „W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej w Polsce.”

Bank DnB NORD Polska jest prawnym następcą i kontynuatorem działań Banku Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w obszarze współpracy z ekonomii społeczną i organizacjami pozarządowymi (NGO).

Celem badań było zdiagnozowanie sytuacji w zakresie warunków finansowania zwrotnego dla przedsiębiorstw ekonomii społecznej i NGO w Polsce oraz analiza i rekomendacja kierunków rozwoju takiego finansowania.

Oprócz badań Bank aktywnie angażował się w działania dotyczące promocji i rozwoju ekonomii społecznej w Polsce (min. założyciel i inicjator Stałej Konferencji Ekonomii Społecznej; uczestnik i współorganizator corocznych Spotkań Ekonomii Społecznej, aktywny członek Krajowej Sieci Tematycznej D) i w Europie (członek Federacji Banków Etycznych i Alternatywnych, akcjonariusz funduszu na rzecz rozwoju finansowania dla PES w nowych krajach członkowskich UE – COOPEst SA) oraz rozwoju wiedzy finansowej i instrumentów finansowych przeznaczonych lub wspierających PES oraz NGO.

Raport otwarcia – wstępna diagnoza

W opublikowanym w lipcu 2006 roku Raporcie otwarcia przedstawiono:

- źródła finansowania podmiotów ekonomii społecznej (PES) - ich dostępność i wpływ na możliwość uzyskania finansowania zwrotnego przez PES;
- ofertę finansowania zwrotnego dla PES;
- sposób oceny ryzyka PES przez bank;
- instrumenty i działania ograniczające ryzyko dla banku i organizacji;
- rekomendowane rozwiązania zwiększające skuteczność i zakres współpracy bank-PES.

W 2006 postawiono następujące wnioski:

„Nie ma przeszkód formalnych, które uniemożliwiałyby organizacjom korzystanie ze zwrotnych instrumentów finansowych. Praktyka pokazuje jednak, że organizacje niechętnie i w ostateczności sięgają po kredyty i pożyczki – najczęściej w sytuacjach zagrożenia płynności finansowej. Powody tej niechęci wynikają z utrwalonych przekonań o ryzyku związanym z takimi przedsięwzięciami, z nieznaności zalet i wad instrumentów zwrotnych oraz z faktu generowania zbyt małego zysku, by można było pokryć koszty finansowania kredytu. Ponadto niewiele instytucji finansowych skłonnych jest podjąć współpracę kredytową z sektorem NGO. Wpływają na to m.in. nieznanoci jego specyfiki, nieumiejętnoci oceny ryzyka i potencjału oraz stały popyt na usługi

bankowe podmiotów „komercyjnych”, które operują w znanych segmentach rynku, a ryzyko ich działalności daje się zmierzyć przy zastosowaniu standardowych procedur. Doświadczenia wybranych instytucji finansujących pokazują, że rynek NGO jest bardzo zróżnicowany, podlega dynamicznym zmianom – każde przedsięwzięcie należy oceniać indywidualnie.

Współpraca kredytowa jest czasochłonna, wymaga wzajemnej edukacji, a także wsparcia i doradztwa ze strony banku. Instytucje finansowe, które decydują się na współpracę z organizacjami, robią to przeważnie w związku z obraną misją społeczną. Napływ środków z Unii Europejskiej na finansowanie obszarów działań instytucji ekonomii społecznej (bezrobocie, walka z wykluczeniem, biedą, ochrona środowiska, edukacja) zwiększa potencjał finansowy sektora oraz zapotrzebowanie na finansowanie pomostowe i inwestycyjne. Jest to więc znakomity okres do wypracowania wspólnych rozwiązań, korzystnych zarówno dla organizacji (zgodnych z ich specyfiką, dopasowanych do ich potrzeb i możliwości), jak i instytucji finansowych (rentownych i w granicach określonego ryzyka). Bardzo ważną rolę powinna przy tym odegrać infrastruktura sektora non-profit.”

W związku z taką diagnozą Bank postawił przed sobą następujące pytania:

- 1) na jakich zasadach i w oparciu o jakie narzędzia prywatne instytucje finansowe współpracują z PES w innych krajach? W jakim otoczeniu prawno-instytucjonalnym funkcjonują?
- 2) kto finansuje i na jakich zasadach zwrotnie PES w Polsce? W jakim otoczeniu prawnym i instytucjonalnym się to odbywa?
- 3) Jakie są rekomendowane kierunki rozwoju finansowania (instytucje, branże) dla PES oraz jakie środki należałoby przedsięwziąć, żeby zapewnić stabilność i równowagę dla takiego finansowania?

Raport zamknięcia – różnorodność w partnerstwie

Do współpracy w poszukiwaniu odpowiedzi na te pytania zaproszono specjalistów z wielu dziedzin i krajów. Owocem badań jest Raport Zamknięcia czyli zbiór następujących ekspertyz i analiz:

- Polsko-angielski „**Atlas dobrych praktyk finansowych ekonomii społecznej**”, w którym opisano 24 instytucje finansowe z 7 krajów i około 50 instrumentów finansowych przeznaczonych bezpośrednio dla PES lub w inny sposób wspierających nadawanie społecznego wymiaru inwestowaniu.
- „**Warunki rozwoju ekonomii społecznej...**” we Francji, Wielkiej Brytanii, Belgii, we Włoszech i Niemczech. Jest to 5 analiz, w których przedstawiono warunki prawne do rozwoju finansowania dla PES oraz stan i narzędzia finansowe stosowane w tych krajach.
- „**Raport dotyczący ofert bankowych dla organizacji pozarządowych**” - analiza bankowej oferty dla organizacji pozarządowych, w której analizie poddano oferty 20 polskich banków pod kątem ich dopasowanie do różnej wielkości organizacji.
- „**Współpraca NGO z bankami: wymogi zarządzania ryzykiem a perspektywy rozwoju**” – rozszerzona analiza, w stosunku do materiału stanowiącego Ra-

port otwarcia, możliwości i kosztów współpracy pomiędzy bankiem i organizacją pozarządową w świetle nowych wymogów kapitałowych i zarządzania ryzykiem bankowym.

- **„Kalkulator samooceny zdolności kredytowej NGO”** – narzędzie, które ma pomóc menadżerom NGO przygotować się do współpracy z bankiem, zgromadzić odpowiednią dokumentację i wyrobić sobie własną ocenę szans na otrzymanie kredytu.
- **„Analiza możliwości finansowania podmiotów ekonomii społecznej w Polsce”**, w której przedstawiono inne niż bankowe instytucje finansujących PES oraz rekomendacja dla kierunków rozwoju wsparcia dla tych podmiotów.
- **„Wybrane polskie regulacje podatkowe w zakresie ekonomii społecznej”** przedstawiające rozwiązania z zakresu polityki fiskalnej, które wspierają rozwój przedsięwzięć społecznych, mobilizację środków prywatnych do ich finansowania oraz wspierają zaangażowanie w finansowanie tych przedsięwzięć instytucji finansowych.
- **„Środowisko prawno-finansowe, w którym działają podmioty ekonomii społecznej”** – analiza polskiego systemu finansów publicznych i podatkowego w kontekście struktury transferu środków pieniężnych pomiędzy sektorami: państwowym, samorządowym i prywatnym.
- **„Wybrane instrumenty systemu prawa podatkowego i finansowego w zakresie finansowania podmiotów ekonomii społecznej.”** dotyczy poszukiwania takich instrumentów, które przyczyniłyby się do zapewnienia stabilnego i zrównoważonego rozwoju PES i mobilizacji środków prywatnych na rzecz tych podmiotów.
- **„Analiza sektora...”** usług transportowych dla osób niepełnosprawnych, edukacji przedszkolnej, energii odnawialnych oraz usług opiekuńczych - analizy wybranych 4 sektorów, pod kontem możliwości rozwoju przedsiębiorczości społecznej.

Część z nich znajdują Państwo na niniejszej płycie, pozostałe już niedługo na stronie www.ekonomiaspoleczna.pl w ramach wydawnictwa *Ekonomia Społeczna – Teksty 2008*.

Wszystkie opracowane ekspertyzy i teksty mają na celu otworzyć i nadać strukturę dyskusji na temat finansowania ekonomii społecznej w Polsce. Zachęcamy do włączenia się do niej i podzielenie się z nami Państwa uwagami i doświadczeniami (anna.krolikowska@dnbnord.pl).

Anna Królikowska
Koordynator Projektu
Bank DnB NORD Polska SA

W poszukiwaniu
polskiego modelu
ekonomii społecznej

